

Zpráva o stavu implementace systému environmentálního managementu (EMS)

v podmínkách asanačních podniků

České republiky

Brno 2008

Název	Zpráva o stavu implementace systému environmentálního managementu (EMS) v podmínkách asanačních podniků České republiky
Objednatel	Česká republika - Ministerstvo zemědělství Praha 1, Těšnov 17, PSČ 117 05 Odbor bezpečnosti potravin IČO: 00020478
Číslo klienta	25092008
Důvěrnost, copyright a kopírování	Důvěrné sdělení. Tento dokument byl zpracován v rámci Smlouvy o dílo č.14/IPPC/2008 o poskytnutí prostředků z funkčních úkolů MZe ČR z rozpočtu běžných výdajů pro rok 2008. Obsah nesmí být poskytován třetím stranám za jiných podmínek, než jak je uvedeno ve smlouvě.
Jednací číslo	PM/ED/25092008
Zpráva číslo	MZe/MZLU/IPPC/25092008
Status zprávy	Vydání 2
Zhotovitel	Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně Institut celoživotního vzdělávání ve spolupráci s Ústavem zemědělské, potravinářské a environmentální techniky Agronomické fakulty Brno, Zemědělská 1, PSČ 613 00 IČ: 62156489
Řešitelé	Dr. Ing. Petr Marada, prof. Ing. Jan Mareček, DrSc.
Oponoval	Ing. Vlastimil K. Vyskočil, CSc.

Obsah	str.
1. Úvod	4
2. Obecná charakteristika provozu asanačních podniků	6
3. Vymezení hlavních pojmů, seznam použitých zkratk	8
4. Základní požadavky na EMS	11
5. Metodika hodnocení EMS v podmínkách asanačních podniků	19
6. Stav naplňování jednotlivých požadavků na EMS	21
7. Návrh opatření pro neustálé zlepšování environmentálního profilu	26
8. Závěr	28
9. Použitá literatura	30
Příloha	30

1. Úvod

Ministerstvo zemědělství zabezpečuje v oblasti své působnosti, tj. z hlediska nejlepších dostupných technik pro kategorie zařízení 6.4, 6.5 a 6.6 uvedené v příloze č. 1 k zákonu č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci a omezení znečištění, o integrovaném registru znečišťování a o změně některých zákonů, v platném znění (zákon o IPPC), sledování těchto technik obsažených v dokumentech Evropských společenství.

Na základě § 47 odst. 1 tohoto zákona Vláda ČR vydala Nařízení č. 63 ze dne 13. ledna 2003 o způsobu a rozsahu zabezpečení systému výměny informací o nejlepších dostupných technikách. Vláda ČR tímto nařizuje Ministerstvu zemědělství ČR zřídit v oblasti své působnosti technické pracovní skupiny.

Technické pracovní skupiny podle § 1 odst. 3 zajišťují přípravu podkladů pro příslušnou evropskou technickou pracovní skupinu, **sledují vývoj nejlepších dostupných technik v příslušné oblasti v ČR** a na úrovni Evropských společenství nebo mezinárodních organizací, připravují překlad a odborné korektury překladu příslušného dokumentu Evropských společenství o nejlepších dostupných technikách, návrh jeho odborného výkladu, komentáře a **poskytování informací o vývoji nejlepších dostupných technik.**

Ministerstvo zemědělství dále pověřuje technické pracovní skupiny také hodnocením aplikace nejlepších dostupných technik. Na základě hodnocení aplikace nejlepších dostupných technik pro kategorii č. 6.5 - „Zařízení na odstraňování nebo využití konfiskátů živočišného původu a živočišného odpadu o kapacitě zpracování větší než 10 t denně“ za období od nabytí účinnosti zákona o IPPC do současnosti vyplynulo, že tyto subjekty při řízení svých environmentálních aspektů neuplatňují systémy environmentálního managementu, které jsou uváděny v referenčních dokumentech Evropských společenství jako nejlepší dostupné techniky (BATy).

Podpora rozvoje a implementace systémů environmentálního managementu do praxe je v souladu se Státní politikou životního prostředí ČR. V minulosti (roce 2005) se ukázalo jako velmi potřebné vypracovat pro podniky ve kterých je identifikována řada klíčových environmentálních aspektů (např. hospodaření s energiemi, nakládání s odpady, produkce odpadní vody, zápach a nakládání s materiály souvisejícími s rizikem přenosné spongiformní encefalopatie, nakládání s nebezpečnými chemickými látkami apod.) dokument, který usnadní zavedení systému environmentálního managementu podle ISO 14001:04 a Nařízení Evropského Parlamentu a Rady (ES) č.761/2001 v podmínkách těchto zařízení na zneškodňování nebo zhodnocování zvířecích těl a živočišného odpadu.

Vydání této směrnice bylo provedeno na základě funkčního úkolu Ministerstva zemědělství již v roce 2005.

Dokument vychází z právních a normativních předpisů vztahujících se k IPPC (integrované prevenci a omezení znečištění), EMS (systémům environmentálního managementu) a praktickým zkušenostem z provozu asanačních podniků.

Bohužel, i přes tuto velmi kvalitní podporu celého procesu dosud žádný podnik tohoto zaměření neprokázal důvěryhodné a transparentní zavedení EMS „zpečetěné“ akreditovanou certifikací.

Za účelem realizace cílených aktivit pro podporu implementace funkčního systému environmentálního managementu v podmínkách těchto podniků bylo zadáno vypracování této zprávy, cílem které je dát objektivní zpětnou vazbu o plnění požadavků tohoto nadnárodního standardu v podmínkách asanačních podniků. Součástí zprávy je též návrh opatření pro další zlepšování environmentálních aspektů a jejich řízení.

Zadání funkčního úkolu (viz. Smlouva o dílo č.14/IPPC/2008 o poskytnutí prostředků z funkčních úkolů MZe ČR z rozpočtu běžných výdajů pro rok 2008) znělo následovně:

Implementace systému environmentálního managementu (EMS) v asanačních podnicích v České republice.

Dílčí komentář:

Systém environmentálního managementu (EMS) jako nejlepší dostupná technika (BAT) není ani v jediném asanačním podniku v ČR implementován. Za účelem implementace bude realizován projekt společných vzdělávacích, konzultačních, poradenských a auditních aktivit pro všechny asanační podniky v ČR s cílem zavedení, uplatňování a následného ověření této nové preventivní a perspektivní techniky.

Odborným podkladem tohoto projektu bude Směrnice pro implementaci systému environmentálního managementu (EMS) v podmínkách zařízení na zneškodňování nebo zhodnocování zvířecích těl a živočišného odpadu. V rámci projektu bude provedeno zavádění systému environmentálního managementu v podmínkách asanačních podniků v České republice. Výstupem projektu bude zpráva o stavu implementace EMS v podmínkách asanačních podniků ČR s návrhem opatření pro neustálé zlepšování environmentálního profilu těchto specifických zařízení.

2. Obecná charakteristika provozu asanačních podniků

Zařízení a jeho základní procesy

Předmětem činnosti je zpravidla sběr, svoz a neškodná likvidace odpadů živočišného původu, výroba masokostních mouček a kafilerních tuků.

Asanační podnik zajišťuje asanaci odpadů živočišného původu v určeném regionu, kde je prováděn tzv. velký svoz a terénní asanace. Velký svoz je zajišťován prostřednictvím ramenových nakladačů a vleků. Terénní asanace je zajišťována prostřednictvím asanačních vozidel. Pro mimořádnou přepravu jsou k dispozici tahače a návěsy. Přeprava suroviny je prováděna speciálními kafilerními vozidly.

Svoz specifikovaného rizikového materiálu (SRM) je prováděn odděleně. S kadávery zvířat, z nichž bude odebírán SRM, je nakládáno též odděleně.

Výrobní linka sestává z těchto technologických celků: kotelna, přípravná, strojovna, lisovna, sklad tuků, moučkárna, vlastní čerpací stanice pohonných hmot (PHM). Na výrobní linku navazuje čistírna odpadních vod a dezodorizační zařízení pro minimalizaci pachových emisí.

Řízení výrobní linky probíhá:

- a) poloautomaticky přes počítačové řídicí systémy se stálým dohledem obsluhy, která provádí zásahy do výrobního procesu změnou řídicích parametrů.
- b) ručně – v případě poruchy na výrobní lince, nebo poruchy automatického řídicího systému.

V podniku je používána kontinuální kafilerní technologie s předvařáky a suškami.

Asanační podniky provádějí dezodorizaci, neboli likvidaci penetračních pachů - vzduchu odsávaného z provozního objektu. K odstranění pachových látek ze vzdušiny dochází sorpcí v aktivní pevné náplni filtru, kde probíhá biologické odbourávání mikroorganismy, které jsou „usídleny“ ve filtračním materiálu. Páchnoucí vzdušina je odsávána z výrobního objektu (sklad kůží, přípravná, strojovna, lisovna, sklad tuků, sklad moučky) a lokálně přímo od některých zařízení (kondenzátory, lisy, nádrže na tuk, elevátor, zásobníky, prosévačky, šrotovník). Vzduch je dále odváděn ze zastřešených nádrží čistírny odpadních vod (pokud jsou zastřešeny).

Z vodní pračky umístěné ve strojovně dezodorizace je vzduch sváděn též do jednotlivých komor biofiltru.

Pro zajištění správné funkčnosti biofiltru se provádí 2x – 3x ročně kypření náplně filtru, kterou je vlhčená rašelina nebo trhané dřevo – pařezy.

V čistírně odpadních vod (ČOV) jsou čistěny technologické, oplachové a splaškové odpadní vody z provozů kafilérie.

Odpadní vody z provozu kafilérie jsou přiváděny do provozního souboru, kde jsou po předčištění v lapači tuků odpadní vody akumulovány a homogenizovány

v homogenizační nádrži. Z homogenizační nádrže jsou odpadní vody čerpány buď do provozního souboru elektroflotace nebo do provozního souboru biologická ČOV. Kal z elektroflotace je odvodňován v kalovém hospodářství. Elektroflotace je využívána pro předčištění odpadních vod při extrémně vysokých hodnotách vstupního znečištění. V biologické ČOV jsou odpadní vody čištěny dlouhodobým aktivačním procesem s odstraňováním sloučenin dusíku systémem nitrifikace a denitrifikace založeném na střídání oxických a anoxických podmínek kultivace aktivovaného kalu. Aktivovaný kal je od vyčištěné odpadní vody separován v dosazovacích nádržích. Odsazený kal je buď vrácen zpět do aktivace nebo je jako přebytečný čerpán do kalového hospodářství. Vyčištěná odpadní voda odtéká buď přímo do biologického rybníku nebo do terciárního stupně čištění. Kaly vznikající při čištění jsou odvodňovány v kalovém hospodářství. Odvodněný kal je shromažďován v kontejneru na kal a zpracováván společně s kafilerní surovinou. Kalová voda, filtrát a ostřiková voda jsou vráceny zpět do procesu čištění. ČOV je vybavena dezodorizací vzduchu ze zastřešených objektů homogenizace a lapače tuku a zastřešených nádrží biologické ČOV a zásobní nádrže zahuštěného kalu.

Vstupy do zařízení

Primárním vstupem jsou těla uhynulých zvířat – kadávery a odpady živočišného původu. Pro zajištění zpracování suroviny jsou nutné sekundární vstupy: energie (elektrická, zemní plyn), voda (pitná, technologická), dezinfekční prostředky.

Významné environmentální aspekty provozů asanačních podniků

Pro procesy asanačních podniků, které mají dopad na životní prostředí byly identifikovány s ohledem na zainteresované strany a vlastní AP tyto významné aspekty:

- energetické hospodářství;
- nakládání s vedlejšími živočišnými produkty – zdroj pachových látek ;
- nakládání s chemickými látkami;
- provoz čerpací stanice PHM;
- provoz rampy na mytí mobilních energetických prostředků;
- provoz dopravy;
- provoz biofiltru;
- provoz pračky vzduchu;
- nakládání s odpady;
- vodní hospodářství, ČOV;
- provoz zdrojů znečišťujících ovzduší - kotelen;

Zákon o veterinární péči (veterinární zákon) je základním právním předpisem pro provádění asanačních činností.

Pod termínem veterinární asanační činnost je zahrnut:

- a) sběr, svoz, neškodné odstraňování a další zpracování vedlejších živočišných produktů,
- b) dezinfekce, dezinfekce, deratizace, popřípadě i dezodorizace,
- c) odchyt toulavých zvířat a jejich umístění do karantény (tato činnost však není v AP ČR vykonávána).

Veterinární asanační činnost v České republice v současné době provádí 8 společností. Jedná se o tyto subjekty:

- VAPO Podbořany
- SAP Mimoň
- ASAVET Biřkov
- ASAP Věž
- ASANACE Žichlínek
- REC Mankovice
- MAT Otrokovice
- AGRIS Medlov

3. Vymezení hlavních pojmů, seznam použitých zkratk

Auditor

- osoba s odbornou způsobilostí k provádění auditu.

Neustálé zlepšování

- opakující se proces zlepšování systému environmentálního managementu , jímž se dosahuje zlepšení celkového environmentálního profilu v souladu s environmentální politikou organizace.

POZNÁMKA Tento proces nemusí probíhat ve všech oblastech činnosti zároveň.

Opatření k nápravě

- opatření k odstranění příčiny zjištěné neshody.

Dokument

- informace a jejich podpůrné médium.

Životní prostředí, environment

- prostředí, ve kterém organizace provozuje svou činnost a zahrnující ovzduší, vodu, půdu, přírodní zdroje, rostliny a živočichy, lidi a jejich vzájemné vztahy.

Environmentální aspekt

- prvek činností nebo výrobků nebo služeb organizace , který může ovlivňovat životní prostředí.

Environmentální dopad

- jakákoli změna v životním prostředí, ať nepříznivá, či příznivá, která zcela nebo částečně vyplývá z environmentálních aspektů organizace.

Systém environmentálního managementu, EMS

- součást systému managementu organizace použitá k vytvoření a zavedení její environmentální politiky a řízení jejích environmentálních aspektů.

Environmentální cíl

- celkový environmentální záměr, který je v souladu s environmentální politikou, a jehož dosažení si organizace sama stanoví.

Environmentální profil, (environmentální výkonnost)

- měřitelné výsledky řízení svých environmentálních aspektů samotnou organizací.

Environmentální politika

- celkové záměry a zaměření organizace ve vztahu k jejímu environmentálnímu profilu, oficiálně vyjádřené vrcholovým vedením.

Environmentální cílová hodnota

- podrobný požadavek na výkonnost, vztahující se na organizaci nebo její části, který vychází z environmentálních cílů, a který musí být stanoven a splněn, aby těchto cílů bylo dosaženo.

Zainteresovaná strana

- osoba nebo skupina, která se zajímá o environmentální profil organizace nebo je jím ovlivněna.

Interní audit

- systematický, nezávislý a dokumentovaný proces pro získávání důkazů z auditu a pro jeho objektivní hodnocení s cílem stanovit rozsah splnění kritérií auditu systému environmentálního managementu stanovených organizací.

Neshoda

- nesplnění požadavku.

Organizace

- společnost, sdružení, firma, podnik, orgán nebo instituce, nebo jejich část nebo kombinace, uvedené nebo neuvedené v rejstříku, veřejné nebo soukromé, které mají své vlastní funkce a správu.

Preventivní opatření

- opatření k odstranění příčiny potenciální neshody.

Prevence znečištění, předcházení znečištění

- používání procesů, praktik, technik, materiálů, výrobků, služeb nebo energie k zabránění, snížení nebo regulování (samostatně nebo v kombinaci) vzniku emisí nebo vypouštění jakéhokoli druhu znečišťující látky nebo odpadu, tak, aby se snížily negativní environmentální dopady

Postup

- specifikovaný způsob provádění činnosti nebo procesu.

Záznam

- dokument, v němž jsou uvedeny dosažené výsledky nebo v němž se poskytují důkazy o provedených činnostech.

EMAS

- Environmental Management and Audit Scheme (*systém environmentálního managementu a auditů*); označení pro Nařízení Rady EHS č. 1836/93 (*the Council Regulation EEC No 1836/93*) - v dalším textu také "Nařízení".

Vliv činnosti organizace na životní prostředí

- výsledky řízení organizace, pokud jde o environmentální aspekty.

Environmentální přezkoumání (přezkoumání stavu životního prostředí)

- úvodní podrobná analýza problémů ochrany životního prostředí, dopadů a plnění aktivit souvisejících s činnostmi organizace .

Environmentální prohlášení (prohlášení o stavu životního prostředí)

- prohlášení připravené organizací.

AP	asanační podnik
BAT	nejlepší dostupná technika
ČR	Česká republika
ČSN	česká technická norma
EN	evropská norma
SRM	Specifikovaný rizikový materiál
NV	nařízení vlády
ČIŽP	Česká inspekce životního prostředí
ČOV	čistírna odpadních vod
ŽP	životní prostředí
BREF	referenční dokument
IP	integrované povolení
IPPC	integrovaná prevence a omezování znečištění
ISO	označení norem vydaných Mezinárodní organizací pro normalizaci
ČR	Česká republika
TZL	tuhé znečišťující látky
OŽP	ochrana životního prostředí
Odst.	odstavec

4. Základní požadavky na EMS

4.1. Základní požadavky na systémy environmentálního managementu

Organizace musí stanovit a dokumentovat rozsah svého systému environmentálního managementu.

4.1.1.Environmentální politika

Vrcholové vedení musí stanovit environmentální politiku organizace a zajistit, aby v rámci stanoveného rozsahu svého systému environmentálního managementu

- odpovídala povaze, rozsahu a environmentálním dopadům činností, výrobků a služeb organizace,
- obsahovala závazek k neustálému zlepšování a prevenci znečištění,
- obsahovala závazek být v souladu s příslušnými požadavky právních předpisů a jiné požadavky, ke kterým se organizace zavázala, a které se vztahují k jejím environmentálním aspektům,
- poskytovala rámec pro stanovování a přezkoumání environmentálních cílů a cílových hodnot,
- byla dokumentována, realizována a udržována,
- byla sdělována všem osobám, které pracují pro organizaci nebo na požadavek organizace, a
- byla dostupná veřejnosti.

4.2. Plánování

4.2.2 Environmentální aspekty

Organizace musí vytvořit, zavést a udržovat postup(-y)

- k identifikaci environmentálních aspektů svých činností, výrobků a služeb v rámci definovaného rozsahu systému environmentálního managementu, které může řídit a těch environmentálních aspektů, na které může mít určitý vliv, s ohledem na plánované nebo nové projekty nebo nové či upravené činnosti, výrobky a služby, a
- k určení těch aspektů, které mají nebo mohou mít významné dopady na životní prostředí (tj. významných environmentálních aspektů).

Organizace musí tyto informace dokumentovat a průběžně je aktualizovat.

Organizace musí zajistit, aby významné environmentální aspekty byly vzaty v úvahu při vytváření, zavádění a udržování jejího systému environmentálního managementu.

4.2.3 Požadavky právních předpisů a jiné požadavky

Organizace musí vytvořit, zavést a udržovat postup(-y)

- k identifikaci a zajištění přístupu k příslušným požadavkům právních předpisů a jiným požadavkům, které se na ni vztahují, v souvislosti s jejími environmentálními aspekty,
- k určení uplatnitelnosti těchto požadavků na její environmentální aspekty.

Organizace musí zajistit, aby tyto příslušné požadavky právních předpisů a jiné požadavky, které se na ni vztahují byly vzaty v úvahu při vytváření, zavádění a udržování jejího systému environmentálního managementu.

4.2.4 Cíle, cílové hodnoty a program(-y)

Organizace musí vytvořit, zavést a udržovat dokumentované environmentální cíle a cílové hodnoty pro příslušné funkce a úrovně v rámci organizace.

Cíle a cílové hodnoty musí být měřitelné, kde je to prakticky možné, a musí být v souladu s environmentální politikou včetně závazku předcházet znečištění, závazku být v souladu s příslušnými požadavky právních předpisů a s jinými požadavky, ke kterým se organizace zavázala a závazku neustálého zlepšování.

Při stanovování a přezkoumávání svých cílů a cílových hodnot organizace musí zvážit požadavky právních předpisů a jiné požadavky, které se na organizaci vztahují, a své významné environmentální aspekty. Musí rovněž zvážit své technologické možnosti, své finanční, provozní a podnikatelské požadavky a názory zainteresovaných stran. Organizace musí vytvořit, zavést a udržovat program(-y) pro dosahování svých cílů a cílových hodnot. Program(-y) musí obsahovat:

- určení odpovědnosti za dosažení cílů a cílových hodnot pro příslušnou funkci a úroveň organizace; a
- prostředky a časový rámec, ve kterém jich má být dosaženo.

4.3 Zavedení a provoz

4.3.1 Zdroje, úlohy, odpovědnost a pravomoc

Vedení musí zajistit dostupnost zdrojů nezbytných pro vytvoření, zavedení, udržování a zlepšování systému environmentálního managementu. Mezi zdroje patří lidské zdroje a specializované dovednosti, organizační infrastruktura, technologie a finanční zdroje.

Úlohy, odpovědnost a pravomoc se musí definovat, dokumentovat a sdělovat tak, aby podporovaly efektivní environmentální management.

Vrcholové vedení organizace musí jmenovat zvláštní(-ho) zástupce vedení, jimž/jemuž musí

být bez ohledu na další povinnosti určeny úkoly, odpovědnost a pravomoc, aby

- bylo zajištěno vytvoření, zavedení a udržování systému environmentálního managementu ve shodě s požadavky, ke kterým se organizace zavázala;
- vrcholovému vedení byly podávány zprávy o výkonnosti systému environmentálního managementu k přezkoumání, včetně doporučení pro jeho zlepšování.

4.3.2 Odborná způsobilost, výcvik a povědomí

Organizace musí zajistit, aby osoba(-y) provádějící pro ni nebo na její požadavek úkony, které mohou způsobit významné environmentální dopady identifikované organizací, byla(-y) způsobilá(-é) na základě odpovídajícího vzdělání, výcviku nebo zkušeností. Organizace musí uchovávat s tím spojené záznamy.

Organizace musí určit potřeby výcviku spojené s jejími environmentálními aspekty a jejím systémem environmentálního managementu. Musí poskytovat výcvik nebo provádět jiné činnosti pro to, aby tyto potřeby byly splněny a musí uchovávat s tím spojené záznamy.

Organizace musí vytvořit, zavést a udržovat postupy, které osoby pracující pro ni nebo na její požadavek poučí o

- důležitosti shody s environmentální politikou, s postupy a požadavky systému environmentálního managementu,
- významných environmentálních aspektech a s tím souvisejících skutečných nebo potenciálních dopadech spojených s jejich prací, a o environmentálních přínosech zlepšené osobní výkonnosti,

- jejich úlohách a odpovědnosti za dosažení shody s požadavky systému environmentálního managementu a
- potenciálních následcích nedodržení stanovených postupů.

4.3.3 Komunikace

Ve vztahu ke svým environmentálním aspektům a k systému environmentálního managementu organizace musí vytvořit, zavést a udržovat postup(-y) pro

- a) interní komunikaci mezi různými úrovněmi a funkcemi organizace;
- b) přijímání, dokumentování a odezvu na zásadní podněty od externích zainteresovaných stran.

Organizace musí rozhodnout, zda bude externě komunikovat o svých významných environmentálních aspektech, a musí zaznamenat své rozhodnutí v této věci. Jestliže se rozhodne komunikovat, musí vytvořit a zavést metody pro tuto externí komunikaci.

4.3.4 Dokumentace

Dokumentace systému environmentálního managementu musí zahrnovat

- environmentální politiku, cíle a cílové hodnoty;
- popis rozsahu systému environmentálního managementu;
- popis hlavních prvků systému environmentálního managementu a jejich vzájemné součinnosti a odkaz na navazující dokumenty;
- dokumenty, včetně záznamů, požadované touto mezinárodní normou; a
- dokumenty, včetně záznamů, určené organizací jako nezbytné k zajištění účinného plánování, provozování a řízení procesů týkajících se jejich významných environmentálních aspektů.

4.3.5 Řízení dokumentů

Dokumentace požadovaná systémem environmentálního managementu musí být řízená. Záznamy jsou zvláštním druhem dokumentu a musí být též řízeny. Organizace musí vytvořit, zavést a udržovat postupy , které stanovují stejné nástroje

řízení jako je uvedeno v kapitole Řízení dokumentů jako požadavek systému managementu jakosti.

4.3.6 Řízení provozu

Organizace musí určit a plánovat ty operace a činnosti, které souvisejí se určenými významnými environmentálními aspekty v souladu s její environmentální politikou, cíli a cílovými hodnotami organizace, tak, aby byly prováděny za přesně stanovených podmínek, a to

- vytvořením, zavedením a udržováním dokumentovaného(-ných) postupu(-ů) pro řízení situací, kdy by bez těchto postupů mohlo dojít k odchýlení od environmentální politiky, cílů a cílových hodnot; a
- ustanovením provozních kritérií v těchto postupech; a
- vytvořením, zavedením a udržováním postupů pro identifikované významné environmentální aspekty zboží a služeb, používaných organizací a sdělením příslušných postupů a požadavků dodavatelům, včetně smluvních partnerů.

4.3.7 Havarijní připravenost a reakce

Organizace musí vytvořit, zavést a udržovat postup(-y) k identifikaci možností vzniku situací havarijního ohrožení a havarijních situací, které mohou mít dopad(-y) na životní prostředí a pro reakce na ně.

Organizace musí reagovat na nastalé situace havarijního ohrožení a havárie a předcházet nebo eliminovat s nimi spojené negativní environmentální dopady.

Organizace musí periodicky přezkoumávat, a tam kde to je zapotřebí, revidovat své havarijní plány a postupy reakcí, a to především poté, co se havárie nebo situace havarijního ohrožení udály.

Organizace rovněž musí, tam, kde to je možné, tyto postupy pravidelně přezkušovat.

4.4. Kontrola

4.4.1 Monitorování a měření

Organizace musí vytvořit, zavést a udržovat postup(-y) pravidelného monitorování a měření klíčových znaků svého provozu, které mohou mít významný environmentální dopad. Postup(-y) musí zahrnovat dokumentování informací pro

monitorování výkonnosti, příslušných nástrojů řízení provozu a souladu s cíli a cílovými hodnotami organizace.

Organizace musí zajistit, aby používala a udržovala monitorovací a měřicí zařízení, které je kalibrované nebo ověřené a musí uchovávat související záznamy.

4.4.2 Hodnocení souladu

Ve shodě se svým závazkem být v souladu s příslušnými požadavky právních předpisů organizace musí vytvořit, zavést a udržovat postup(-y) pro periodické hodnocení tohoto souladu.

Organizace musí udržovat záznamy o výsledcích pravidelných hodnocení.

Organizace musí hodnotit soulad s jinými požadavky, které se na ni vztahují. Organizace může kombinovat toto hodnocení s hodnocením souladu s požadavky právních předpisů uvedeným v článku výše, nebo může vytvořit samostatný(-é) postup(y). Organizace musí udržovat záznamy o výsledcích pravidelných hodnocení.

4.4.3 Neshoda, opatření k nápravě a preventivní opatření

Organizace musí vytvořit, zavést a udržovat postup(-y) pro řešení skutečné(-ých) nebo potenciální(-ch) neshody (neshod) a pro přijetí opatření k nápravě a preventivních opatření.

Postup(-y) musí definovat požadavky pro

- identifikování a nápravu(-y) neshody(neshod) a pro přijetí opatření vedoucích ke zmírnění jejich environmentálních dopadů,
- zkoumání neshody (neshod), určování její(-ích) příčiny (příčin) a přijímání opatření v zájmu zabránění jejich opakování,
- vyhodnocování potřeby zavést opatření k předcházení neshody (neshod) a zavádění vhodných opatření pro zamezení jejich výskytu,
- zaznamenávání výsledků přijatého (přijatých) opatření k nápravě a preventivního(-ních) opatření a
- přezkoumávání efektivity přijatého (přijatých) opatření k nápravě a preventivního(-ních) opatření.

Podniknutá opatření musí odpovídat rozsahu problémů a vzniklým environmentálním dopadům. Organizace musí zajistit, aby byly provedeny všechny potřebné změny v dokumentaci systému environmentálního managementu.

4.4.4 Řízení záznamů

Organizace musí vytvořit a udržovat záznamy nezbytné k prokázání shody s požadavky jejího systému environmentálního managementu s požadavky této mezinárodní normy a k prokázání dosažených výsledků.

Organizace musí vytvořit, zavést a udržovat postup(-y) pro identifikaci, skladování, ochranu, obnovování, uchovávání a skartaci záznamů. Záznamy musí být a musí zůstat čitelné, identifikovatelné a vysledovatelné.

4.4.5 Interní audit

Organizace musí zajistit, aby interní audity systému environmentálního managementu byly provedeny v plánovaných intervalech, tak aby

a) bylo určeno, zda systém environmentálního managementu

- odpovídá plánovaným krokům environmentálního managementu včetně požadavků této mezinárodní normy a
- je správně zaveden a udržován a

b) poskytl vedení organizace informace o výsledcích auditů.

Organizace musí plánovat, vytvořit, zavést a udržovat program(-y) auditů, s přihlédnutím k environmentálnímu významu dané(-ých) operace(-í) a k výsledkům předešlých auditů. Postup(-y) auditu musí být vytvořeny, zavedeny a udržovány tak, aby určovaly

- odpovědnosti a požadavky na plánování a provádění auditů, podávání zpráv o jejich výsledcích a uchovávání záznamů s nimi spojených,
- stanovení kritérií auditu, rozsahu, četnosti a metod.

Výběr auditorů a provádění auditů musí zajistit objektivitu a nestrannost procesu auditu.

4.4.6 Přezkoumání vedením

Vrcholové vedení organizace musí v plánovaných intervalech přezkoumávat systém environmentálního managementu organizace tak, aby byla zajištěna jeho

trvalá vhodnost, přiměřenost a efektivnost. Přezkoumání musí zahrnovat posouzení příležitostí pro zlepšení a potřeb změn systému environmentálního managementu, včetně environmentální politiky a environmentálních cílů a cílových hodnot. Záznamy o přezkoumání vedením musí být uchovávány.

Vstupy pro přezkoumání vedením musí zahrnovat

- výsledky interních auditů a vyhodnocení souladu s požadavky právních předpisů a jinými požadavky, které se na organizaci vztahují,
- komunikaci(-e) s externími zainteresovanými stranami, včetně stížností,
- environmentální profil organizace,
- rozsah splnění cílů a cílových hodnot,
- stav opatření k nápravě a preventivních opatření,
- následné činnosti z minulého přezkoumání vedením,
- změněné okolnosti, včetně vývoje požadavků právních předpisů a dalších požadavků spojených s jejími environmentálními aspekty, a
- doporučení pro zlepšení.

Výstupy z přezkoumání vedením musí zahrnovat všechna rozhodnutí nebo činnosti spojená s možnou potřebou změnit environmentální politiku, cíle, cílové hodnoty nebo jiné prvky systému environmentálního managementu, v souladu se závazkem neustálého zlepšování.

5. Metodika hodnocení EMS v podmínkách asanačních podniků

Za účelem zjištění stavu implementace EMS byl proveden ve vybraných reprezentativních asanačních podnicích audit systému environmentálního managementu dle normy ČSN EN ISO 19011:2003 Směrnice pro auditování systému managementu jakosti a/nebo systému environmentálního managementu.

Tato mezinárodní norma poskytuje návod pro management programů auditu a vlastní provádění auditů systému environmentálního managementu.

Je určena k použití širokému rozsahu potenciálních uživatelů, včetně auditorů, organizací zavádějících systémy environmentálního managementu a také organizací, které potřebují provádět audity systémů environmentálního managementu ze smluvních a jiných důvodů.

Návod v této mezinárodní normě je záměrně přizpůsobitelný. Použití této směrnice může být rozdílné podle velikosti, povahy a složitosti auditované organizace, stejně tak jako cíle a rozsahy prováděných auditů.

Audit byl proveden v souladu se zásadami auditování uvedenými v této směrnici, dále dle odpovídajícího programu a prostřednictvím kompetentních osob (viz. příloha).

V průběhu auditu byla dále prováděna vzdělávací, konzultační a poradenská služba s cílem pozitivně motivovat asanační podniky ve věci implementace systému environmentálního managementu.

Kritéria auditu představovaly požadavky normy ČSN EN ISO 14001:2005 Systémy environmentálního managementu – Požadavky s návodem na použití.

Z důvodu zaručení diskrétnosti a mlčenlivosti u prověřovaných subjektů není v této zprávě identifikace konkrétních zařízení.

Do zprávy z auditu byly uváděny pouze identifikované neshody; tyto mohou být jednotlivými managementy subjektů využity jako podněty pro zlepšování přístupů k ochraně životního prostředí.

6. Stav naplňování jednotlivých požadavků na EMS

6.1 Environmentální politika

Organizace nemají vypracovaný dokument, který obsahuje záměr podniku o tom, jaké jsou zásady jeho environmentálního chování a z něho plynoucí všeobecné cíle. Jednotlivé managementy představují o koncepci podniku v oblasti minimalizace negativních vlivů svých činností na životního prostředí mají, objektivní důkaz o tomto však nebyl identifikován.

O těchto záměrech není v podnicích povědomí.

Politika není sdělována a vysvětlena zaměstnancům a dalším zainteresovaným stranám.

6.2 Identifikace environmentálních aspektů a jejich vlivů na životní prostředí

V podnicích nemají vytvořeny, zavedeny a udržovány postupy k identifikaci environmentálních aspektů svých činností, výrobků a služeb, které mohou řídit a těch environmentálních aspektů, na které mohou mít určitý vliv a k určení těch aspektů, které mají nebo mohou mít významné dopady na životní prostředí (tj. významných environmentálních aspektů).

Podniky nemají tyto informace dokumentované.

Dílčí přehled vlivů činností podniku na životní prostředí je součástí žádosti o vydání integrovaného povolení; tento však neumožňuje systematické řízení.

V podnicích absentuje tzv. Registr environmentálních aspektů.

6.3 Požadavky právních a jiných předpisů vztahujících se na činnosti asanačních podniků

Organizace nemají vytvořen postup k identifikaci a zajištění přístupu k příslušným požadavkům právních předpisů a jiným požadavkům, které se na ně vztahují, v souvislosti s jejich environmentálními aspekty a dále k určení uplatnitelnosti těchto požadavků na jejich environmentální aspekty.

Vzhledem k absenci výše uvedeného řídicího postupu v podnicích:

- nemají aktuální přehled platných právních a jiných požadavků
- není provedena objektivní analýza jejich uplatnitelnosti
- není stanoven způsob zajištění jejich dostupnosti
- není určena odpovědnost za informování vedení ve věci přípravy nových právních požadavků

Částečný přehled právních předpisů, které se vztahují na environmentální aspekty asanačních podniků je součástí žádosti o vydání integrovaného povolení (viz. přílohová část). Tyto přehledy však nejsou aktualizovány, nejsou úplné a nejsou využívány k efektivnímu řízení.

6.4 Plánování v oblasti ochrany životního prostředí (cíle, opatření, odpovědnosti, požadavky na zdroje, termíny)

V rámci asanačních podniků jsou cíle a cílové hodnoty stanoveny v plánech odpadového hospodářství, žádosti o vydání IPPC a souvisejícím rozhodnutí o vydání integrovaného povolení. Další opatření jsou uvedena v tzv. „Investičních plánech“. Tyto cíle však nejsou pravidelně přezkoumány a aktualizovány.

Stanovené cíle nejsou podpořeny odpovídajícími programy, které by konkretizovaly dosažení cílů a cílových hodnot. Jedná se především o:

- identifikaci specifických kroků;
- stanovení harmonogramu těchto kroků;
- přidělení finančních a personálních zdrojů;
- určení odpovědnosti jednotlivých úseků a pracovníků apod.

6.5 Zdroje, úlohy, odpovědnosti a pravomoci

Vedení asanačních podniků dosud nezajistilo zdroje nezbytné pro vytvoření, zavedení, udržování a zlepšování systému environmentálního managementu.

Úlohy, odpovědnost a pravomoci v oblasti řízení environmentálních aspektů nejsou odpovídajícím způsobem definovány, dokumentovány a sdělovány tak, aby podporovaly efektivní environmentální management.

V těchto organizacích není jmenován zástupce vedení, který by bez ohledu na další povinnosti měl určeny úkoly, odpovědnost a pravomoc, aby

- bylo zajištěno vytvoření, zavedení a udržování systému environmentálního managementu ve shodě s požadavky, ke kterým se organizace zavázala;
- vrcholovému vedení byly podávány zprávy o výkonnosti systému environmentálního managementu k přezkoumání, včetně doporučení pro jeho zlepšování.

6.6 Realizace výcviku, šíření povědomí a odborná způsobilost

V podnicích absentuje jasné stanovení kompetencí pro pracovníky a stanovení potřeb výcviku spojeného s jejich environmentálními aspekty a jejím systémem environmentálního managementu.

Organizace nemají prokazatelně zajištěno, aby osoba(-y) provádějící pro ni nebo na její požadavek úkony, které mohou způsobit významné environmentální dopady identifikované organizací, byla(-y) způsobilá(-é) na základě odpovídajícího vzdělání, výcviku nebo zkušeností.

Organizace nemají vytvořen postup, prostřednictvím kterého budou osoby pracující pro ni nebo na její požadavek (externisté pracující v podmínkách asanačních podniků) poučeny o

- důležitosti shody s environmentální politikou, s postupy a požadavky systému environmentálního managementu,
- významných environmentálních aspektech a s tím souvisejících skutečných nebo potenciálních dopadech spojených s jejich prací, a o environmentálních přínosech zlepšené osobní výkonnosti,
- jejich úlohách a odpovědnosti za dosažení shody s požadavky systému environmentálního managementu a
- potenciálních následcích nedodržení stanovených postupů.

Zaměstnancům těchto podniků není prokazatelně vysvětleno, jaký může být jejich podíl na zlepšování environmentálního profilu.

6.7 Vnitropodniková a externí komunikace (komunikace se zainteresovanými stranami)

Pro interní komunikaci mezi různými úrovněmi a funkcemi organizace a přijímání, dokumentování a odezvu na zásadní podněty od externích zainteresovaných stran ve vztahu k environmentálním aspektům není vypracován a udržován dokumentovaný postup. Pro externí komunikaci nejsou vytvořeny a zavedeny odpovídající metody.

6.8 Požadavky na environmentální dokumentaci

Dokumentace systému environmentálního managementu je vypracována částečně; neobsahuje např. následující systémové dokumenty:

- environmentální politiku, cíle a cílové hodnoty;
- popis rozsahu systému environmentálního managementu;
- popis hlavních prvků systému environmentálního managementu a jejich vzájemné součinnosti a odkaz na navazující dokumenty;
- některé dokumenty, včetně záznamů, požadované touto mezinárodní normou;

6.9 Řízení dokumentů a záznamů

Asanační podniky nemají vytvořen, zaveden a udržován dokumentovaný postup pro

- schvalování správnosti dokumentů před jejich vydáním;
- přezkoumávání a aktualizování podle potřeby a potvrzení platnosti dokumentů;
- zajištění identifikace změn a stavu po poslední revizi dokumentů;
- zajištění dostupnosti důležitých verzí příslušných dokumentů na místě, kde jsou používány;
- zajištění toho, že dokumenty zůstávají čitelné a snadno identifikovatelné;
- zajištění toho, aby dokumenty externího původu určené organizací jako nezbytné pro plánování a provozování systému environmentálního managementu byly identifikovány a jejich distribuce byla řízena; a
- zamezení nezamýšleného použití zastaralých dokumentů a jejich vhodné označení, jestliže zůstávají zachovány pro jakékoli účely.

Řízení záznamů

Asanační podniky nemají vytvořen postup pro řízení záznamů nezbytných k prokázání shody s požadavky jejího systému environmentálního managementu s požadavky standardů EMS a k prokázání dosažených výsledků.

V asanačních podnicích je vedení záznamů omezeno na záznamy nezbytné pro plnění požadavků právních předpisů s důrazem na zákon o IPPC. K řízení záznamů se omezeně využívá právních požadavků – zákona o archivnictví a souvisejícího archivačního a skartačního rejstříku.

6.10 Řízení provozu

Asanační podniky provádějí klíčové činnosti, které souvisejí s významnými environmentálními aspekty za přesně stanovených podmínek, a to

- vytvořením a zavedením dokumentovaného(-ných) postupu(-ů) pro řízení situací, kdy by bez těchto postupů mohlo dojít k odchýlení od právních požadavků a s nimi souvisejících cílů a cílových hodnot; a
- ustanovením provozních kritérií v těchto postupech;

V podmínkách těchto podniků absentuje systematické informování a sdělování příslušných postupů a požadavků souvisejících s environmentálními aspekty dodavatelům, včetně smluvních partnerů.

6.11 Příprava na havárie a možnosti reakce

Organizace mají vytvořeny a zavedeny postup(-y) k identifikaci a eliminaci možností vzniku situací havarijního ohrožení a havarijních situací, které mohou mít dopad(-y) na životní prostředí a pro reakce na ně.

Organizace periodicky přezkoumávají, a tam kde to je zapotřebí, revidují své havarijní plány a postupy reakcí, a to především poté, co se havárie nebo situace havarijního ohrožení udály.

Organizace neprokázaly, že tam, kde to je možné, tyto postupy pravidelně přezkoušují a k výsledkům přijímají odpovídající opatření.

6.12 Monitorování a měření klíčových charakteristik procesů asanačního podniku

Organizace mají vytvořeny a zavedeny postup(-y) pravidelného monitorování a měření klíčových znaků svého provozu, které mohou mít významný environmentální dopad. Postup(-y) zahrnují dokumentování informací pro monitorování výkonnosti příslušných nástrojů řízení provozu organizace.

Organizace mají zajištěno používání a údržbu monitorovací a měřicí techniky, která je kalibrovaná nebo ověřená; o tomto se uchovávají související záznamy.

Za účelem bilancování environmentálního profilu s cíli a cílovými hodnotami podniky provádějí pravidelné sledování zásadních charakteristik činností a procesů.

Monitorování a měření je prováděno pouze u indikátorů, které vyžadují právní požadavky. Z tohoto důvodu je nutno zaměřit pozornost na monitorování a sledování indikátorů, které vychází z požadavků dalších zainteresovaných stran.

6.13 Hodnocení souladu s příslušnými právními předpisy

Asanační podniky nemají vytvořeny a zavedeny postup(-y) pro periodické hodnocení souladu s příslušnými právními předpisy.

Pro posouzení souladu bývají využity pouze metody, jako jsou např.

- a) rozhovory,
- b) obchůzky zařízení a/nebo přímé pozorování.

Tyto však nejsou systematické s podporou odpovídajících záznamů.

6.14 Řešení provozních problémů, neshod a stížností včetně nápravných a preventivních opatření

Organizace nemají vytvořeny a zavedeny postup(-y) pro řešení skutečné(-ných) nebo potenciální(-ch) neshody (neshod) a pro přijetí opatření k nápravě a preventivních opatření pro činnosti, které mají vliv na jednotlivé složky životního prostředí.

Zjišťování příčin problémů, odstraňování a prevence jejich výskytu jsou nahodile prováděné aktivity bez odpovídající metodiky a souvisejících záznamů.

Vzhledem k funkčním systémům HACCP doporučujeme využít metodiku vypořádávání problémů z oblasti zaručení zdravotní nezávadnosti a odpovídající hygieny prostředí.

6.15 Interní audity

Organizace neprovádí interní audity systému environmentálního managementu. Organizace nemají vytvořen plán a program(-y) auditů, s přihlédnutím k environmentálnímu významu dané(-ých) operace(-í). Postup(-y) auditu nejsou též vytvořeny. Společnosti nedisponují kompetentními auditory.

Vzhledem k funkčním systémům HACCP doporučujeme též využít metodiku provádění auditů opatření prováděných kontrolních bodech.

6.16 Provádění porad

Vedení organizací systematicky a plánovaně nepřezkoumává systém environmentálního managementu organizace.

Ve vstupech absentují např.:

- výsledky interních auditů a vyhodnocení souladu s požadavky právních předpisů a jinými požadavky, které se na organizaci vztahují,
- environmentální profil organizace,
- vyhodnocení vhodnosti environmentální politiky a potřeby jejích změn na základě
- změn právních požadavků;
- měnících se očekávání a požadavků zainteresovaných stran;

6.17 Environmentální prohlášení

Aby podnikatelská jednotka byla zaregistrována v programu EMAS, je podnik povinen připravit environmentální prohlášení.

Vzhledem k tomu, že asanační podniky nemají zájem o registraci v tomto programu, neprovádí ani environmentální prohlášení. Environmentální prohlášení ve zhuštěné a jasné formě prezentuje záměry a dosažené výsledky.

Musí obsahovat především

- popis činnosti podniku v daném místě;
- posouzení všech podstatných environmentálních problémů, které se vztahují k dotýčným činnostem;
- odpovídající přehled údajů o emisích, produkci odpadu a ostatních podstatných environmentálních aspektech;
- ostatní faktory ovlivňující environmentální profil podniku;
- prezentaci environmentální politiky podniku, programu a systému řízení, které byly v podniku zavedeny;
- termín, stanovený pro předložení příštího prohlášení;
- jméno akreditovaného environmentálního ověřovatele, který bude provádět kontrolu.

Prohlášení vypracují zaměstnanci podniku. Konkrétní obsah jeho písemné podoby je dán charakterem podniku a environmentálních aspektů jeho činností, výrobků nebo služeb. Měla by být dodržena rovnováha mezi textem, obrázky, diagramy a tabulkami. Informace v prohlášení mají být

- srozumitelné a mají být vysvětleny;
- ověřitelné;
- přesné;
- prezentované ve stále shodné formě (měrných jednotkách), aby byly patrné jejich trendy.

Je nutné, aby podnik vždy po skončení auditního cyklu vypracoval úplné environmentální prohlášení, které bude ověřeno.

Dle Nařízení by měl podnik každoročně připravit zjednodušené prohlášení obsahující přehled o produkovaných emisích, odpadech, spotřebě surovin, energie a vody, o hluku atd., včetně uvedení podstatných změn, ke kterým došlo od vydání předchozího prohlášení.

7. Návrh opatření pro neustálé zlepšování environmentálního profilu

Na základě provedeného funkčního úkolu můžeme konstatovat, že zásadním opatřením, které povede asanační podniky k vylepšování jejich environmentálního profilu bude nesporně implementace systému environmentálního managementu.

Je všeobecně známo, že než se vedení podniku rozhodne pro EMS, musí znát odpověď na otázky

- proč chce systém zavést;
- jaké přinese systém výhody;
- zda je tento záměr v souladu se záměry vedení a obchodními cíli.

Vzhledem k „tlakům“ zainteresovaných stran ve věci minimalizace negativních vlivů na životní prostředí, obchodními záměry asanačních podniků (managementy těchto subjektů uvažují o diverzifikaci svých aktivit za účelem zisku další suroviny, pořízení šetrnějších technologií...) je implementace EMS jednoznačně správnou volbou.

Zavádění EMS souvisí především se změnou kultury podniku a postoje lidí, kteří ho řídí a pracují v něm. Proces bude úspěšný, existuje-li v podniku vnitřní přesvědčení, že taková činnost je potřebná.

Každý z asanačních podniků má již zavedeny určité řídicí postupy či systémové prvky, které lze vhodně použít pro začlenění ochrany životního prostředí do implementovaného systému.

Řešení environmentálních problémů, které se dotýká téměř každého aspektu podnikání, se musí svěřit osobě vybavené odpovídajícími odpovědnostmi a pravomocemi. Povinností, kterou ukládá jak Nařízení tak i Norma, je jmenovat zástupce vedení, který bude vybaven potřebnými pravomocemi a ponese odpovědnost za zavádění a udržování EMS. Tento pracovník by měl být organizačně schopnou, komunikativní osobou.

Rozhodnutí zavést EMS prezentované v podobě závazku vrcholového vedení, jeho pozornost a podpora věnovaná celému procesu pomohou v podniku odstranit vžitý mýtus, že ochrana životního prostředí rovná se likvidaci negativních důsledků výroby, se kterou tvoří oddělené a vzájemně konfliktní sféry. Praktické naplňování zásady, že o konečné podobě environmentálního profilu rozhoduje svým dílem každý zaměstnanec, není v žádném případě věcí příkazu, ale cíleného ovlivňování a motivování.

Asanační podniky mají jednoduchou řídicí strukturu, kdy lze snadno zainteresovat zaměstnance pro zavádění EMS a řídit vhodným způsobem procesy, které jsou pro podnik z hlediska environmentálních aspektů významné.

Kromě lidských zdrojů potřebných pro budování a řízení EMS musí vedení zajistit také zdroje finanční. Z těchto hledisek je nejnáročnější částí procesu úvodní environmentální přezkoumání včetně prověrky environmentálních aspektů a právních

a jiných požadavků. Zdroje jsou potřebné také pro vytváření dokumentace EMS a provádění interních auditů. Výše nákladů na celý proces závisí na tom, do jaké míry stávající systém řízení odpovídá požadavkům EMS. Minimální náklady jsou potřebné pro podniky s moderním řízením a s environmentálně příznivým provozem. Velkou výhodou mají podniky ze správného uplatňování zákona o IPPC.

Již úvodní environmentální přezkoumání odhaluje závady, jejichž operativní odstranění přináší úspory. Tyto nově vytvořené zdroje jsou využívány v dalších fázích přípravy systému.

Mimo řešení klíčových systémových opatření doporučujeme pozornost zaměřit na

- pravidelné hodnocení souladu s právními požadavky (v podmínkách asanačních podniků je doporučováno provádět prověřování právních požadavků prostřednictvím zaměstnanců státní veterinární správy, dle možností prostřednictvím zástupců spolupracujících asanačních podniků a též členů Technické pracovní skupiny pro zařízení č.6.5 přílohy č. 1 zákona o IPPC)
- vypracování, uplatňování a zlepšování komunikace v oblasti ochrany životního prostředí; problematika a nutnost řešení environmentálních konfliktů získává na stále větším významu s rozšiřujícími se právy občanů, občanských sdružení a nevládních organizací při řízeních o vydání povolení ke změnám stávajících zařízení nebo budování nových zařízení majících vliv na životní prostředí (územní a stavební řízení, hodnocení vlivů na životní prostředí, integrované povolení, apod....) a s narůstajícím množstvím snadno dostupných informací o připravovaných záměrech a stavu životního prostředí.

Provozovatelé a investoři zařízení, stejně jako příslušné správní úřady i občanská sdružení nemají dosud v České republice dostatek zkušeností a informací pro řešení konfliktů, které vznikly zejména vlivem nedostatečné informovanosti o připravovaných záměrech, resp. provozovaných zařízeních a v konečném důsledku vedou k patovým situacím odsouvajícím záměr, případně povolení změn (běžné v procesu IPPC např. při spalování kafilerního tuku) na zařízeních o mnoho měsíců a mnohdy let, navýšení investic, které však nevedou k minimalizaci vlivu na životní prostředí, ale jsou rozpuštěny v platbách za právní zastoupení, odborné posudky, smluvní pokuty, atp... Dialog a řízená informační otevřenost mezi provozovateli, respektive investory a jejich sousedy by měly být hlavními cíli firemní komunikace a mohou předejít komplikacím při zajišťování podnikatelských aktivit. Stále více společností i úřadů si tuto skutečnost uvědomuje a o navázání dialogu se nejspíše pokouší (Valta 2007).

8. Závěr

Zpráva o stavu implementace se odvíjí od vykonaného auditu, který byl pouhým vzorkováním aktivit vybraných společností a o těch procesech, které nebyly prověřeny nelze prohlásit, že jsou bez neshod. Je možné, že se ve zprávě vyskytne zjištění, které nebude pro některé pracoviště společností relevantní. Zájmem autora zprávy je však podat takovou informaci, která je reprezentativní pro všechny asanační podniky a která bude pro další postup implementace využitelná.

Prezentované zjištění a závěry byly odsouhlaseny přítomným vedením společností, které byly prověřovány. Dále byl prezentován a doporučen další postup, který povede společnosti k úspěšnému vypořádání identifikovaných podnětů pro zlepšení.

Za účelem splnění právních požadavků a hlavně zajištění neustálého plnění požadavků zainteresovaných stran a tím dosažení jejich spokojenosti je pro asanační podniky nevyhnutelné akceptovat tyto náměty.

Péče o ŽP v organizacích provádějících veterinární asanaci je přes výše uvedená zjištění na vysoké úrovni.

Organizace vydávají značné finanční prostředky na zajištění činností v OŽP, které jsou nad rámec požadavků zákonných předpisů (měření, studie). Všechna předkládaná data byla ověřitelná a získaná postupy, které jsou v souladu s platnými předpisy (a tudíž relevantní) prokazují trvalý časový trend ve snižování negativních vlivů na životní prostředí, bez excesů překračujících byť i krátkodobě platné limity. Z uvedených důvodů lze doložit, že případná obtěžování části populace sídlící v okolí, které je pocíťováno údajně ve spojení s provozem organizací, je založeno buď na jiných než racionálních podkladech, nebo je důsledkem individuálně sníženého prahu citlivosti oproti převažující části populace (vnímání pachu).

Asanační podniky trvale hledají cesty, jak dále snižovat veškeré i potenciálně možné negativní vlivy svého provozu na životní prostředí; implementace systému environmentálního managementu se jeví jako nejlepší možná a dostupná technika pro managementy předmětných subjektů.

9. Seznam použité literatury

Marada P., Mareček J. (2006): Směrnice pro implementaci systému environmentálního managementu (EMS) v podmínkách zařízení na zneškodňování nebo zhodnocování zvířecích těl a živočišného odpadu. UZPI Praha. 38 stran. ISBN 80-7271-167-9

Valta J. (2006): Řešení environmentálních sousedských konfliktů dialogem. Čtvrtletník EIA-IPPC-SEA-2007. Ročník XII, číslo 2/2007. s.6. ISSN 1801-6901.

ČSN EN ISO 14001:2005 Systémy environmentálního managementu – Požadavky s návodem pro použití

ČSN EN ISO 9000:2001 Systémy managementu jakosti – Základy, zásady a slovník

Zákon č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci a omezení znečištění, o integrovaném registru znečišťování a o změně některých zákonů, v platném znění (zákon o IPPC)

Nařízení vlády č. 63/2003 Sb., o způsobu a rozsahu zabezpečení systému výměny informací o nejlepších dostupných technikách

Státní politika životního prostředí ČR, MŽP Praha 2004

Integrovaná prevence a kontrola znečištění - Návrh referenčního dokumentu o nejlepších dostupných postupech v průmyslu zpracovávajícím vedlejší živočišné produkty z jatek, Návrh, leden 2003

Příloha:

- Doklad o kompetenci vedoucího řešitelského týmu

Certificate of Successful Completion

This is to certify that

Dr. Ing. Petr Marada

has successfully completed the course assessment and examination for the

*Environmental Management Systems Auditor/Lead Auditor
Training Course*

Course No. A14478 certified by the International Register of Certificated Auditors (IRCA).
This course satisfies the training requirements for the IRCA EMS Auditor
Certification Scheme.

Held on: *14th – 18th June 2004* at: *Bratislava, Slovak Republic*

Signed:

A blue ink signature of the Training Manager, written over a horizontal line.

Training Manager

Date: *09 November 2004*

Certificate Serial No: *EA/04/SK/2927*

Course No: *A14478*

The Certificate is valid for 3 years for the purpose of Auditor Certification by IRCA

